

Maruša Avguštin
Radovljica

SLOVENSKI ILUSTRATORJI ANDERSENOVIH PRAVLJIC (Iz arhiva Pionirske knjižnice v Ljubljani)

Članek obravnava likovne dosežke ilustratorjev Andersenovih pravljic v slovenskem jeziku v obdobju 1950–2003, ki jih hrani Pionirska knjižnica v Ljubljani. Ob njih si prispevek prizadeva prikazati spreminjajoči se značaj slovenske ilustracije in slikanice skozi polstoletno obdobje in poleg tega, kljub odvisnosti avtorjev od literarnih predlog, tudi različne rokopise posameznih ilustratorjev.

V arhivu Pionirske knjižnice v Ljubljani hranijo med drugimi knjigami tudi številne izdaje Andersenovih pravljic, ki so jih ilustrirali slovenski avtorji med leti 1950 – 2003. Med temi knjigami različnih založb in različnih formatov, od drobnih malih knjižic, kot je npr. Pravljica mariborske Založbe Obzorja z maloštevilnimi črnobelimi ilustracijami, do večjih ilustriranih knjig s črnobelimi in z barvnimi ilustracijami oz. do razkošnih slikanic, najdemo ilustracije 23 slovenskih avtorjev. V ilustriranih knjigah najdemo več pravljic, ki jih je ilustriral en avtor, kar velja tudi za Pravljice Založbe Obzorja. V novejšem času se pojavijo knjige Andersenovih pravljic z barvnimi ilustracijami enega ilustratorja ali knjige s pravljicami različnih avtorjev in različnih ilustratorjev. Članek obravnava ilustratorje, kakor so se pojavljali v skoraj polstoletnem obdobju.

Pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1950. Ilustracije in oprema Evgen Sajovic

Snežna kraljica in druge pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga 1953. Ilustracije Evgen Sajovic

Vžigalnik. Pravljica 9. Maribor: Obzorja, 1953. Ilustracije Milan Vojsk

Zlati zaklad. Pravljica 24. Maribor: Obzorja, 1954. Ilustracije Milan Vojsk

Popotni tovariš. Pravljica 15. Maribor: Obzorja, 1954. Ilustracije Milan Vojsk
Slavec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1954 (Čebelica). Ilustracije in oprema Jože Ciuha

Snežna kraljica in druge najlepše pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1955. Ilustracije Evgen Sajovic

Labodi. Pravljica 50. Maribor: Obzorja, 1955. Ilustracije Vladimira Zorko

Palčica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1957 (Cicibanova knjižnica). Ilustracije Marija Vogelник

Andersenove pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967 (Zlata ptica). Ilustracije Lidija Osterc

Snežna kraljica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1969 (Moja knjižnica). Oprema in ilustracija na naslovnici Milan Bizovičar

Kraljična na zrnu graha. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1973 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marija Lucija Stupica

Andersenove pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1975 (ob 30-letnici Mladinske knjige). Ilustracije Lidija Osterc

Palčica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1976 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marlenka Stupica

Vžigalnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1977 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Kostja Gatnik

Deklica z vžigalicami. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1979 (Čebelica). Ilustracije in oprema Srečo Papič

Cesarjev slavec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1981 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Kamila Volčanšek

Grdi raček. Zagreb: Naša djeca, 1982. Ilustracije Danica Rusjan

Cesarjeva nova oblačila. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1983 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marjeta Cvetko

Leteči kovček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1983 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marija Lucija Stupica

Andersenove pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1984 (Zlata ptica), 3. natis. Ilustracije Lidija Osterc.

Pastirica in dimnikar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1984 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marija Lucija Stupica

Mala morska deklica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1986 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marija Lucija Stupica

Svinjski pastir. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1988 (Velike slikanice). Ilustracije in oprema Marija Lucija Stupica

Grdi raček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1993 (Cicibanov vrtljak). Ilustracije Marlenka Stupica

Pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998 (Veliki pravljicarji). Ilustracije Marija Lucija Stupica

Kakor napravi stari, je zmerom prav. Ljubljana: Prešernova družba, 2001 (Koledarska zbirka) Ilustracije Rudi Skočir

Deklica z vžigalicami. Ljubljana: Keleia, 2002. Ilustracije in oprema Petra Preželj

Cesarjeva nova oblačila. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003 (Velike slikanice) (Najlepše pravljice). Ilustracije Suzana Bricelj

Kraljična na zrnu graha. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003 (Velike slikanice) (Najlepše pravljice). Ilustracije Marjan Manček

Velika knjiga pravljic. Pripoveduje Neža Maurer. Ljubljana: DZS, 1999. Ilustracije Andreja Peklar (Med 17 pravljicami različnih avtorjev 3 pravljice H. Ch. Andersena)

Veliki pravljicarji in njihove najlepše pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001. (Ilustratorji Andersenovih pravljic Svjetlan Junaković, Zvonko Čoh, Marjanca Jemec Božič, Jelka Reichman, Suzana Bricelj)

Pozorno pregledovanje posameznih ilustriranih Andersenovih pravljic skozi čas od 1950–2003 razkriva spreminjajoče se pojmovanje ilustracije. V 50. letih prejšnjega stoletja se pojavijo maloštevilne realistične črno bele ilustracije, sledijo jim izvirne barvne litografije prav tako že v 50. letih 20. stoletja, ki kažejo na zelo obetavne začetke moderneje zasnovanih slikanic. V 60. letih zasledimo le barvne ilustracije Andersenovih pravljic, leta 1973 pa s slikanico *Kraljična na zrnju graha* Marije Lucije Stupica dobimo prvo, pogojno rečeno, pravo slikanico, ki se v 80. in 90. letih 20. stoletja številčno namnožijo. Podoben trend velja za slikanice iz našega stoletja, čeprav se vmes vseskozi pojavljajo tudi ilustrirane knjige.

Kakor je pregledovanje knjižne zbirke Sinji galeb (Maruša Avguštin: Ob 50. obletnici knjižnih zbir Sinji galeb in Čebelica. Likovno razmišljanje. *Otrok in knjiga št. 57*, str. 42–53) v njenem začetnem obdobju opozorilo na odlične črno bele ilustracije mnogih takrat najuglednejših slovenskih likovnikov, tako tudi že prve Andersenove pravljice v slovenskem jeziku prinašajo ilustracije treh kvalitetnih ilustratorjev pravljjičarjevih del pri založbi Mladinska knjiga in knjižni zbirki Pravljica mariborske Založbe Obzorja, ki jih pozneje ne zasledimo več med našimi ilustratorji. To so Evgen Sajovic (1913–1986), Milan Vojsk (r. 1922) in Vladimira Zorko.

Če se v navedenem primeru ne spuščamo v analizo slikanice kot monolitnega organizma besed in podob, ki je najbolj značilna za avtorsko slikanico, kar na tem mestu razumljivo ne prihaja v poštev, nas bodo verjetno najbolj zanimali posamezni ilustratorji in njihova uglašenost z velikim pravljjičarjem ter z njihovimi avtorskimi rokopi in prav tako tudi spreminjanje ilustracij od začetnih opisnih in krasilnih podob v čim bolj kompleksen slikarsko-oblikovalski organizem kot ekvivalent besedilu.

Evgen Sajovic s perorisbami in kombiniranjem perorisbe z večjimi črno belimi površinami ilustrira posamezne pravljice v prepričljivem realističnem podajanju snovi, hkrati pa z inicialkami uvaja bralca v vsako novo zgodbo. Za rdečimi inicialkami se kažejo miniaturne krajine in figure, ki jih zajema iz pravljjičnega dogajanja; navadno zgodbo zaključuje z miniaturno risbo. Pri slikarju, ki je bil uveljavljen krajinar in portretist in ki je v ilustracije vnesel svoj likovni izraz, še ne moremo govoriti o slikaniških težnjah ilustracije. Podobno oznako lahko zapišemo ob ilustracijah **Milana Vojska**, le da so poteze njegove risbe navadno daljše in tanjše in mestoma zelo spominjajo na risbo Nikolaja Pirnata. Tudi **Vladimira Zorko** se poslužuje črne črtne risbe, ki je za razliko od Vojskove ali Sajovičeve mehkejša in bolj poudarjena. Njene celostranske ilustracije v knjižni zbirki Pravljica realistično prepričljivo spremljajo zgodbo. **Jože Ciuha** z ročno barvno litografijo za *Slavca* predstavlja, četudi na majhnem formatu Čebelice, obetaven začetek slikaniškega podajanja pravljjične vsebine z modernim reševanjem prostora in razgibanim prepletanjem ilustracij in besedila. **Marija Vogelnik** je z barvno ročno litografijo na velikem formatu Cicibanove knjižnice s *Palčico* načela poglavje slovenskih slikanic z njej lastno hitro, suvereno, dinamično risbo in z liki otrok in odraslih, ki »ne želijo biti lepi«. Vendar je šel razvoj slikanic za otroke v smer, ki je bolj izrazito poudarjala ljubkost otroških likov. **Lidiji Osterc** je uspelo v njenem celotnem ilustratorskem opusu, ki obsega številne Andersenove pravljice, uveljaviti svoj moderen, na topografskem principu temelječ način razporejanja figur in predmetov po ploskvi in obenem značilno dekorativno podajanje naravnega okolja s podobnimi, nič manj pravljjično upodobljenimi stavbami. Tako je prepričljivo

ustvarila osebni slog med pravljичnostjo, resničnostjo in poetičnostjo, ki se zdi za našega mojstra pravljic kot naročen. Isto bi lahko dejali za slikarkino upodabljanje figur, še posebej otroških. **Mariji Luciji Stupica** je bil Andersen po njenih lastnih besedah med najljubšimi avtorji, ki jih je ilustrirala, prav zaradi njegove raznovrstne pripovedi, namenjene tako otrokom kot odraslim, če ne slednjim še bolj. Je tudi slikarka, ki je med našimi ilustratorji upodobila največ Andersenovih pravljic v slikanicah. Leta 1973 je še kot študentka ilustrirala *Kraljično na zrnu graha* in prejela zanj svojo prvo Levstikovo nagrado. V njej je s črtno risbo v povezavi z barvami in s topografskim razporejanjem figur in predmetov po dani površini lahko in igrivo predstavila priljubljeno Andersenovo pravljico. Humor, ki ga izžarevajo te slikarkine ilustracije, se kasneje v interpretiranju pravljicarjevih del nikoli več ni pojavil v tako neposredni obliki. V *Letečem kovčku* slikarka modelira z barvo in v kombinaciji z risbo ustvarja v klasični slikarski tradiciji pravljіčno lep svet, humor pa ob njem postaja bolj rafiniran. Vse svoje slikanice in ilustrirane knjige Andersenovih pravljic je Marija Lucija Stupica reševala s študijsko poglobljenostjo v avtorjev pripovedno/izpovedni svet in ga upodobila v čutni ali kar nadčutni lepoti in harmoniji. Najsugestivnejša je umetnica v posredovanju tragičnega. **Marlenka Stupica** je s *Palčico* 1976 ustvarila svojo do tedaj verjetno najboljšo likovno interpretacijo literarnih snovi za otroke. Pravljіčni izraz je dosegla s polnoplastičnimi barvnimi eno- in dvostranskimi ilustracijami, ki združujejo slikarkino enkratno sposobnost kreiranja realnih prizorov iz narave, prenesenih v polje pravljіčnega s pomočjo popolne likovne izvedbe, ki jim je v sorazmerju z majhnostjo Palčice nadela skrivnostno pravljіčno razsežnost s povečano velikostjo trav, cvetov in plodov. Njene barvne podobe npr. z niansiranjem zelenih tonov in s svetlobnimi igrami lahko živijo tudi povsem samostojno slikarsko življenje. Isto lahko trdimo za mnoge njene ilustracije, kakor tudi za ilustracije Marije Lucije Stupica in še nekaterih ilustratorjev. *Grdi raček*, kakor ga je upodobila Marlenka Stupica v slikanici iz leta 1993, je ponovil umetničino sposobnost z likovnim jezikom povzdigniti prizore iz vsakdanjega življenja v pravljіčno razsežnost in tako s sliko ustvariti presežek besedni umetnosti. Knjiga je bila leta 1993 razglašena za najlepšo slovensko knjigo. **Kostja Gatnik** je v slikanico *Vžigalnik* vnesel elemente stripa in risanih filmov ob hkratnih panoramskih pogledih in z risbo in akvareloom oblikoval vrsto karikiranih pravljіčnih figur, ki razkrivajo dinamično in humorno ilustratorsko interpretacijo zgodbe. Njegova dvostranska ilustracija stopnišča v rjavem koloritu z vojakom na podstrešju razkriva slikarjevo veliko risarsko znanje in obvladanje perspektive, hkrati pa prepričljivo posreduje Andersenovo družbenokritično oko, saj obubožanega vojaka v njegovem revnem bivališču nihče več ne upošteva, pozabljen ždi in čaka, dokler ga vžigalnik zopet ne reši in mu ne povrne družbene veljave. **Srečo Papič** je *Deklico z vžigalicami* v vsej njeni tragičnosti sugestivno posredoval v tehniki pastelov za Čebelico, in sicer na oblikovalsko dokaj moderen način z različnimi perspektivičnimi prostorskimi rešitvami in ustvarjalno kombinacijo barv in črt. Posebej izrazno učinkovito je uporabil rumeno barvo, s katero tipa v onostransko razsežnost. Slikanica bi vsekakor zaslužila monumentalnejšo izvedbo v Velikih slikanicah. *Cesarjev slavec* **Kamile Volčanšek** izpričuje slikarkino originalno, študijsko poglobljeno likovno pripoved v bogati krasilnosti in barvni pestrosti ter hkratni odlični karakterni predstavitvi oseb v kombinaciji črt in kontrastnih barv. **Marjeta Cvetko** je *Cesarjeva nova oblačila* oblikovala v toplem, v ljudski umetnosti pogojenem koloritu in čokatih, smešnih

figurah z velikimi nosovi, ki verjetno zabavajo predvsem manjše otroke. Danes je ilustratorski zraz slikarke bistveno bolj rafiniran. **Rudi Skočir** je z ilustracijami zgodbe *Kakor napravi stari, je zmerom prav* ustvaril v svojem značilnem risarsko-slikarskem izrazu monumentalne enostranske slike, ki odkrivajo slikarjevo veliko znanje in spoštovanje Andersena, manj opazen pa je v slikarjevi govorici pisateljev humor. Slikanica *Deklica z vžigalicami* **Petre Preželj** je med prikazanim gradivom likovno najbolj raznoliko obravnavana. Oblikovalka uporabi popartovske prijeme in kolaž, poigrava se z združevanjem besedila in ilustracij, uporabi celo oblačke iz stripov, nosilec zgodbe pa zmora dati prepričljiv in vsebinsko poglobljen izraz. Z modernim likovnim izrazom zajame kompleksnost Andersenove pripovedi od deključine tragične usode do družbene brezbriznosti in hipokrizije odraslih. Kljub nespornim ilustratorčinim kvaliteta pa celotna slikanica v posameznostih deluje morda nekoliko preobloženo. **Suzana Bricelj** je s *Cesarjevimi novimi oblačili* v živem, tudi kontrastnem koloritu in s kombinacijo črt in akrila prepričljivo posredovala humor in satiro velikega pravljíčarja. Z množico karikiranih obrazov in smešnih telesnih drž posameznih figur ali celih skupin v dinamičnih in statičnih prizorih je slikarki uspelo na moderen ilustratorski način, ki se poslužuje vpliva filma in televizijskih risank, ustvariti slikanico, ki verjetno privlači mlade in morda še bolj manj mlade bralce/gledalce. **Marjan Manček** je Andersenovo zgodbo *Kraljična na zrnu graha* interpretiral na svoj izrazito izviren način. Kraljična in kraljevič se zdita kot iz stripov povzeta lika, kraljevič potuje na kolesu, ki je na Danskem zelo popularno prevozno sredstvo, Egipt s piramido in mumijo označuje današnje potovalno mrzlico; v slikanici je skratka vse polno nadrobnosti, ki dajo zgodbi Mančkov pečat. Na svoj način Marjan Manček z nekonvencionalno risbo in žlahtnim humorjem spominja na angleškega ilustratorja Quentina Blake-a, ki je leta 2001 prejel Andersenovo nagrado za življenjsko delo. **Andrejo Peklar** omenjamo zaradi kvalitetne in duhovite, od ostalih znanih upodobitev dokaj drugačne predstavitve *Cesarjevih novih oblačil* v akvarelirani črtni risbi.

Ilustracije Andersenovih pravljíc slovenskih avtorjev kažejo široko paleto likovnih izrazov. Če jih pri njihovi raznolikosti morda želimo primerjati tudi z nekaterimi tujimi ilustratorji Andersenovih del, ki jih hrani Pionirska knjižnica v Ljubljani, opazimo, da je na delo marsikaterega našega ilustratorja (tudi pri ilustriranju drugih, ne le Andersenovih pravljíc) vplival Gustav Hjortlund, danski, realistično usmerjeni ilustrator Andersenovih zgodb. Te so izšle v obliki desetih ilustriranih knjižic leta 1963 v sodelovanju založb Mladinska knjiga v Ljubljani in Savremena škola v Beogradu. Navedeno malo zbirko odlikuje ilustratorjevo obvladanje figure, krajine in arhitekturnih prizorišč ter veder humor. Kaže, da so se nekateri naši ilustratorji zgledovali pri njem tudi v razporejanju ilustracij v edicijah, kjer si izmenjaje sledijo eno- in polstranske barvne ilustracije. Morda lahko pri njem iščemo tudi enega od vplivov na začetke oblikovanja slikanic pri nas. Mimo navedenega pa ugotavljamo, da so naše »pravljíčarke« že v 50. letih prejšnjega stoletja, ko je prevladovala črnobela realistična ilustracija, ustvarile zanjo nov tip z modernejšim reševanjem prostora, idealizacijo pravljíčnih likov in s prefinjeno barvitostjo. Vzporedno z njo se je pojavljala na risbi sloneča, tako realistična kot moderneje oblikovana ilustracija.

V petdesetih letih 20. stoletja ilustrirajo pri nas največ **Evgen Sajovic**, **Milan Vojsk** in **Vladimira Zorko**. Skoraj istočasno se pojavita z modernejšim, slikaniškim obravnavanjem pravljíčnih snovi **Jože Ciuha** in **Marija Vogelnik**. V 60.

Ilustracija Marlenke Stupica (*Palčica*, 2005) in
Marije Lucija Stupica (*Leteči kovček*, 1983)

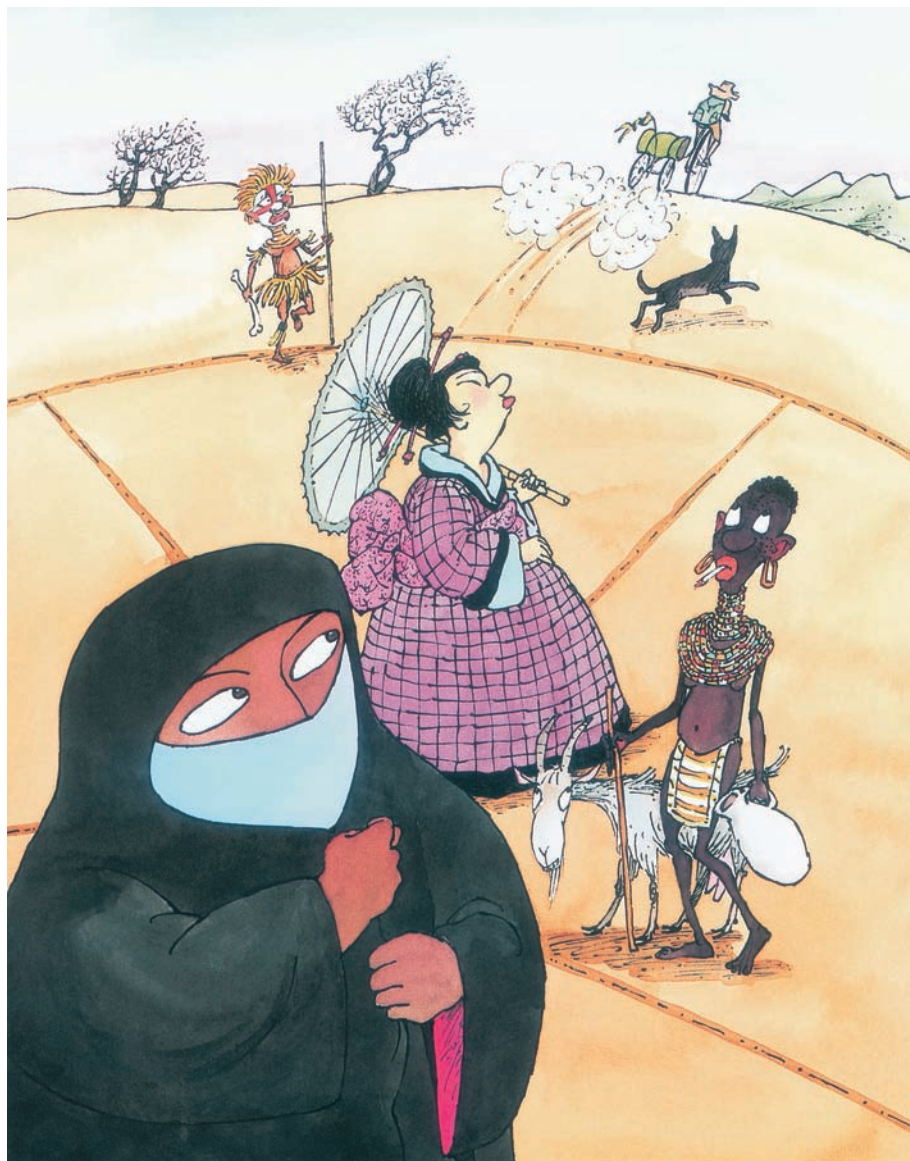

Ilustracija Kamile Volanšček (*Cesarjev slavec*, 1981)

Ilustracija Petre Preželj (*Deklica z vžigalicami*, 2002)

Ilustracija Marjana Mančka (*Kraljična na zrnu graha*, 2003)

in 70. letih med ilustratorji Andersenovih del izstopa **Lidija Osterc**, ki je poleg Jožeta Ciuhe vnesla v ilustracijo največ elementov modernega slikarstva. Drugačne novosti prinašata v 70. letih, četudi vsak na svoj način, **Srečo Papič** in **Kostja Gatnik**. Osemdeseta najbolj vidno zaznamuje **Marija Lucija Stupica** s prevladujočo melanholično občuteno slikarsko ilustracijo. Njeno pravo nasprotje je v istem času **Kamila Volčanšek** z dekorativno, humorno in živo barvito slikaniško ilustracijo. V 90. letih zasledimo med ilustratorji Andersenovih del le **Marlenko Stupica** in **Marijo Lucijo Stupica** s klasično slikarsko ilustracijo, medtem ko začetek našega stoletja prinaša poleg **Skočirjevih** realističnih risarsko-slikarskih ilustracij zopet nove oblikovalske rešitve: v ilustracijah **Suzane Bricelj** so vidni elementi filma in elektronskih medijev, pri podobah **Petre Preželj** so jasno opazni popartistični vplivi in bogata raba kolaža, **Marjan Manček** pa v *Kraljični na zrnu graha* poleg uvajanja elementov karikature, ki bolj ali manj vseskozi zaznamujejo njegovo ilustracijo, izvirno in duhovito posodobijo pravljico s številnimi dodanimi prizori in jo približa današnjemu mlademu bralcu.

In najvažnejše vprašanje: kako so se posamezni ilustratorji približali pravljicarju Andersenu? Ker je ilustracija zvrst likovne umetnosti, vezana na zgodbo, se ji ilustrator ne more in ne sme izogniti. Vendar ji kot ustvarjalec dodaja svoj osebni pečat. Najbolj uspele so zato tiste ilustracije, pri katerih se doživljajska in miselna svetova obeh ustvarjalcev pokrivata. Zaradi tega različni avtorji iz istih zgodb izbirajo različne motive in si v redkih idealnih pogojih celo sami izbirajo pisce. Pri nastajanju ilustracije je ob razreševanju likovnih problemov enako ali včasih še bolj pomembna njena pripovedno/izpovedna moč in zraven dojemljivost za mlade gledalce. Le tiste ilustracije, v katerih se ustvarjalno povežeta pisateljeva in ilustratorjeva imaginacija, lahko postanejo prave ilustratorske umetnine. Primerjanje različnih ilustracij več avtorjev, še posebej ko gre za dela na isto temo, razkrije kompleksen, zapleten osebni odnos med ilustratorjem in umetniškim besedilom. Za ponazoritev povedanega nam npr. lahko služi primerjava med poetično občutenimi, avtorsko zelo različnimi ilustracijami Lidije Osterc in Marije Lucije Stupica za *Malo morsko deklico* in *Snežno kraljico*. Njun poglobljen in po svoje soroden odnos do del velikega pravljicarja se kaže tudi v tem, da sta med slovenskimi ilustratorji v svoje pravljичno-poetične podobe prav oni uvrstili največ Andersenovih pravljič.

Ilustracije različnih avtorjev

Osebni rokopisi so najbolj razvidni pri ilustriranju istih zgodb, vse pa kažejo na različno pojmovanje ilustracije skozi polstoletni čas.

Ilustracije, ki jih je na predavanju predstavila avtorica članka:

Evgen Sajovic, *Grdi mali raček*, 1950

S perorisbo s tušem slikar prepričljivo predstavi skromen interier z ženo, ki je prinesla hrano svojima ljubljencema, mucu in kokoški, in ob tem zagledala malega račka.

Marlenka Stupica, *Grdi raček*, 1993

Pastelno učinkujoča barvna ilustracija predstavlja značilen holandski dom kmečke

družine v Andersenovem času. Kmet v naročju prinaša domov prezeblega račka. Prizor odlikujeta veliko slikarsko znanje in prijazna domačnost.

Milan Vojsk, *Vžigalnik*, 1953

S tanko, jasno, skoraj skicozno risbo nakazan prostor s samozavestnim vojakom in z grdo čarovnico. Risba spominja na Pirnatovo.

Kostja Gatnik, *Vžigalnik*, 1976

Karikirana, dinamična figura samozavestnega vojaka v kolorirani risbi. Mogočno stopnišče, ki likovno domiselno posreduje družbeno izločenost vojaka, ko se znajde na podstrešju brez čudežnega vžigalnika. Duhovit način likovnega posredovanja Andersenovega razgaljanja hinavščine malomeščanske družbe.

Vladimira Zorko, *Leteči kovček*, 1953

Z mehko črtno risbo s tušem skicozno zajeto prizorišče s turško kraljično na postelji in zaljubljenim trgovčevim sinom pred njo.

Marija Lucija Stupica, *Leteči kovček*, 1983

Primer umetničinega izvirnega likovnega dopolnila zgodbe v obliki dvostranske panoramske slike v svežem koloritu in razkošno opravljenih, rafinirano karikiranih figurah.

Trgovca vidimo dvakrat: enkrat k publiki obrnjenega gizdalina s klobukom na glavi in drugič brez bleščeče oprave v hrbet.

Jože Ciuha, *Slavec*, 1954

Z barvno litografijo ekspresivno podan prizor, ko smrt pride po cesarja.

Lidija Osterc, *Slavec*, 1975

Cesarja gane petje slavca. Figuralna kompozicija dvorjanov z osrednjo figuro cesarja na prestolu in s komaj opaznim slavcem na stojalu. V bogati barvitosti in dvigajoči se kompoziciji se zdi dogodek podoben gledališkemu prizoru. Slikarka sledi svojemu likovnemu izrazu in hkrati v očeh, laseh, oblačilih in z izbiro barv dobro označi kitajski izvor pravljice.

Kamila Volčanšek, *Slavec*, 1981

Originalna, študijsko poglobljena likovna prezentacija zgodbe v kombinaciji niansiranega akvarela in črt, učinkuje zelo dekorativno in impresivno. Humor in ironijo izraža slikarka s figurami, ki težijo h karikaturni, mestoma celo h groteski.

Marija Vogelnik, *Palčica*, 1957

Palčica med krtom in miško, izvirna barvna litografija.

Celotno pravljico v likovni predstavitvi avtorice označuje bogata, realistična, dinamično razgibana pripoved s prijaznimi neidealiziranimi liki. Naš prizor razkriva ilustratorkin humor z učinkovitim karikiranjem pravljličnih junakov.

Marlenka Stupica, *Palčica*, 1976

Palčica v likovni upodobitvi Marlenke Stupica kaže skrivnostno pravljličnost in lepoto. Umetnica ju dosega z natančno upodobitvijo drobnih detajlov iz narave,

povzdignjenih v monumentalno razsežnost in z barvnim in svetlobnim modeliranjem pravljinih prizorišč.

Evgen Sajovic, *Deklica z vžigalicami*, 1950

Perorisba s tušem, s katero slikar čustveno poudarjeno upodobi prizor srečanja umirajoče deklice z babico. Svetloba, ki jo posreduje ogenj vžigalic, se spreminja v utripajoče zvezde na nebu.

Srečo Papič, *Deklica z vžigalicami*, 1979

Z barvno in svetlobno igro zlato-rumenih in zelenih pastelov je Papiču uspelo dekličino glavo, obdano z obdajajočimi valovitimi lasmi in gracilno držo rok, prestaviti v polje nezemeljskega.

Petra Preželj, *Deklica z vžigalicami*, 2002

Petra Preželj je to pravljico interpretirala oblikovalsko moderno in vsebinsko poglobljeno. Prizor s celostransko žensko figuro na desni in z besedilom v oblaku na levi strani razkriva zlagano sočutje odraslih. To potrjujeta tudi brezbrizni moški figuri na desni in povsem nezatna deklica v spodnjem levem kotu.

Lidija Osterc, *Mala morska deklica*, 1967

Prizor s pravljino arhitekturo na kopnem in srečnim življenjem morske deklice v varnem zavetju vode med stiliziranim rastlinjem je prikaz življenja morske deklice pred usodnim srečanjem s princem.

Marija Lucija Stupica, *Mala morska deklica*, 1986

V nasprotju s prizorom iz Male morske deklice Lidije Osterc vidimo morsko deklico Marije Lucije Stupica pred čarovnico v votlini, polno romantično občutene groze. Polnoplastično oblikovanje figur in kontrast modro-bele barve skupaj s skrivnostno svetlobo stopnjuje izrazno moč prizora.

Lidija Osterc, *Snežna kraljica*, 1975

Gledamo v belo mehkobo odeto ljubko Snežno kraljico in prisrčnega paža Kaja na belih saneh. Na modrem nebu lunin krajec, pod junakoma čarobno mesto. Slikarka je z likovno govorico posredovala toplo občutje pravljinega motiva.

Marija Lucija Stupica, *Snežna kraljica*, 1998

Skoraj bolešno krhka in hladna Snežna kraljica v svojem ledenem steklenem »gradu« kakor da ne predstavlja le Snežne kraljice, temveč hkrati poseblja umetničino aristokratsko odmaknjeno melanholično naravo. Tudi deček s poslovilnim pismom v desnici s sklonjeno držo pod »gotško katedralo« izraža svoji kraljici boleost ob slovesu. Modeliranje s hladnimi zeleno-belo-modrimi barvnimi odtenki, svetlobe in sence, ki se poigravajo na sliki, izrazito vertikalno grajena kompozicija – vse govori o osebni izpovednosti, ko se ilustracija spreminja v sliko.

Marjeta Cvetko, *Cesarjeva nova oblačila*, 1983

V toplem, kakor iz ljudske umetnosti izposojenem koloritu in majhnih, čokatih figurah z velikimi debelimi nosovi je slikarka posredovala humor, prijazen in razumljiv majhnim otrokom.

Andreja Peklar, *Cesarjeva nova oblačila*, 1999

Isti prizor s cesarjem pred ogledalom je Andreja Peklar rešila z rafinirano kombinacijo tanke risbe in akvarela. Njen jedek humor je bližji razumevanju odraslih.

Suzana Bricelj, *Cesarjeva nova oblačila*, 2003

Še tretji prizor cesarja pred ogledalom.

Akrilne barve v kombinaciji s črno risbo, gibi rok in nog, karikiranih obrazov in drž dvorjanov, ki služijo cesarju pri njegovem najljubšem opravilu, ves direndaj okoli cesarjevega preoblačenja, vse razkriva slikarkino dinamično likovno govorico, ki sprejema vplive tudi iz filma, risank in novih medijev sploh.

Rudi Skočir, *Kakor napravi stari, je zmerom prav*, 2001

Rudi Skočir je v to slikanico prenesel svoj slikarsko-risarski likovni izraz in vanj zajel bogato pripoved, ki govori o brezpogojni ljubezni žene do moža. Andersenov humor je razumljivo tu manj opazen.

Marjan Manček, *Kraljična na zrnu graha*, 2003

Marjan Manček je z njemu lastnim humorjem, ki vsebuje marsikatero modrost in z razumevanjem mladih vnesel v Andersenovo zgodbo toliko aktualnosti, da skoraj ni mogoče, da jih ne bi pritegnila tudi danes. Prav po približevanju klasičnih besedil današnjim mladim je Marjan Manček med našimi najbolj aktualnimi ilustratorji.